

«Араас омуктар хайдах дорооболоһоллоруй»

(Улахан бөлөх)

Сыала: оҕо кэпсиир, сангарар дьобуруун сайыннарыы.

Соруктара:

- оҕоҕо дорооболоһуу үөрүйэхтэрин инэри;
- араас омуктар хайдах дорооболоһоллорун билиһиннэри;
- бэйэ-бэйэҕэ эйэбэс сыһыаны иити.

Матырыйаал: мультимедийнай презентация «Омуктар эбэрдэлэрэ»

Дьарык хаамыта.

Дорообо! – диэбин эн

Дорообо! – диэбэ эйиэхэ

Иккиэн доруобай буолуоххут,

Ыалдьыаххыт суоҕа эһиги.

Оҕолоор, дорообо диэтэхпитинэ дьонно тугу баҕарар эбиппитий?

Оҕолор хоруйдара.

Араас омук тылынан дорооболоһобун:

- Альторово,...
- Доброго ранку...
- Вусяулаты...
- Бон жүр...
- Гутен морген...

Оҕолоор, эһиги өйдөөтүгүт дуо, мин туох диэбиппин?

Оҕолор хоруйдара.

Саамай сөп, мин эһигини кытта араас омук тылынан дорооболостум.

Оттон эһиги өссө ханнык эмэ омук дорооболоһор тылын билэбит дуо?

Оҕолор хоруйдара.

Оҗолоор, биһиги дойдубут тэбэр сүрэҗэр Москва куоракка олус интэриэһинэй музей баар эбит, онно араас дойдуга олорор дьон хайдах бэйэ-бэйэлэрин кытта эҗэрдэлэһэллэрэ баар, ол музейы көрүөххүтүн баҗарабыт дуо?

Москва биһигиттэн олус ыраах, онон самолетунан айаннаахпыт. Мин стюардесса буолуом, оттон эһиги бары самолетка киирэн олорун.

Оҗолор олоппосторго олоролор.

Үтүө күнүнэн, убаастабыллаах пассажирдар. Мин аатым Билигин эһигини кытта билсэ таарыйа оонньоуу оонньоотуом.

Оонньоуу “Ой дуораана”.

Хас биирдии оҗо аатын этэр уонна ытыһын таһынар.

Ол кэнниттэн биһиги бары ой дуораанын курдук кини аатын тэннэ бииргэ хатылыахпыт.

Оҗолор ааттарың этэн иһэллэр.

Оҗолоор, мин эһигини кытта билсибиһпиттэн олус үөрэбин! Чэйиң эрэ, бары бэйэ-бэйэбитигэр мичээрдиеһхэ. Мин эмиэ эһиехэ мичээрдиебин. Эһиги мичээргититтэн тулабыт сып-сырдык, сып-сылаас буолла.

Москваҗа көтөн кэллибит. Бары самолеттан тахсабыт.

Музейбыт мантан чугас, онон сатыы барыахпыт. Ханлык музейга барыахтаахпытын ким өйдүүрүй?

Оҗолор туран хаамаллар, атын олоппосторго баран олоролор.

Мультимедийнай презентация «Омуктар эҗэрдэлэрэ»

Дьон бэйэ-бэйлэрин кытта хайдах эҗэрдэлэһэллэрэ олоорор сирдэриттэн тутулуктаах эбит. Чэйиң эрэ, билсиеҗиң эрэ.

Индияҗа дорооболоһоллоругар икки илиилэрин түөстэригэр туталлар эбит.

Китаец доҗорун көрүстэҗиңэ, бэйэтин илиитин кытта дорооболоһор.

Самоа арыытын олохтоохторо бэйэ-бэйлэрин сыттаһаллар.

Латиноамериканцы – куустуһаллар.

Лапландецтар – муннуларынан дорооболоһоллор.

Японецтар – бокулуоннуулар.

Тибет олохтоохторо дорооболоһоллоругар уга илиилэринэн бэргэхэлэрин усталлар, ханас илиилэринэн кулгаахтарын туталлар, өссө тылларын көрдөрөллөр.

Нууччалар, американецтар, англичаниннар илии тутуһаллар.

Новай Зеландияга муннуларынан уонна сүүстэринэн таарыйан дорооболоһоллор.

Оттон Африкаҕа сорохтор үнкүүлүүлэр. Ол аата эн кэлбитин биһиэхэ олус үөрүүлээх диэн эбит.

Оҕолоор, олус дьикти музейга сырыттыбыт дии. Ханнык омук эбэрдэтин ордук сөбүлээтигит, онорон көрдөрүн эрэ.

Оҕолор хоруйдара.

Оҕолоор, бу музейга сылдыбыт дьон өссө хайдах дорооболоһуохха сөбүн айаллар эбит. Эһиги эмиэ иккилии буолан сана дорооболоһор үгэстэ толкуйдаан көрдөрүн эрэ.

Оҕолор иккилии буолан көрдөрөллөр..

Маладыастар. Олус дьикти, үчүгэй үгэстэри толкуйдаабыккыт.

Физкультминутка “Хайдах олоробун?”

Мин хас биирдии ыйытыбар «Бу маннык» диэн бары тэннэ хоруйдуугут уонна жест толкуйдуугут.

- Хайдах олоробун?
- Хайдах хаамабын?
- Хайдах сүүрэбин?
- Харбыыгын?
- Утуйабын?
- Дорооболоһобун?
- Мэниктиигин?

Оонньуу “Хаар чөмөх”

Харахпытын симэбит. Таһырдыа сып-сылаас, сып-сымнаҕас хаар түһэр. Сир-дойду бүтүннүү үрүн түү суорҕанна сууламмыт.

Оҕолоор, хаар киһи оноробут дуо? Хаар киһини хайдах онорор этибитий? Саамай сөп, ытыспытыгар хаары ылан чөмөх оноробут.

Ол эрэри бүгүн биһиги хаар чөмөхпүтүн эйэбэс тыллартан оноруохпут. Мин саҕалыам.

Здравствуйте, уонна баран биир оҕону кытта сиэттиһэбин. Ол оҕо эйэбэс тылы этэр уонна атын оҕону сиэтэр.

Көрүн эрэ, хаар чөмөхпүт олус улахан буолла, бары элбэх да эйэбэс тыллары билэр эбиккит.

Оҕолоор, төттөрү дойдубутугар барар түгэммит тийэн кэллэ. Самолеппут кэтэһэн турар.

Оҕолор олоппосторго олороллор.

Хайа, оҕолоор, күннүт хайдах ааста? Туох сананы биллигит?

Оҕолор эппиэттэрэ.

Оҕолоор, детсаппытыгар көтөн кэллибит. Көрүн эрэ, биһигини ийэлэрбит, аҕаларбыт кэтэһэн тураллар эбит. Кинилэргэ туох диибитий? Ол эрэри самолет тыаһыгар сатаан истибэттэр быһыылаах, оччоҕо хайдах гынабыт?

Оҕолор илиилэринэн далбаатыллар, араас омук эбэрдэтин көрдөрөллөр

Мин эһигини кытта бүгүн билсибиһпиттэн олус үөрдүм. Музейга тугу сананы билбиккитин дьоннугар кэпсээрин, көрдөрөөрүн.

Көрсүөххэ диэри!